

Дмитро КОЛОДИЧ

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Наталія КОЛЕСНИК

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Житомирський державний університет імені Івана Франка

КОМПОЗИЦІЙНІ РІШЕННЯ У СУЧАСНОМУ ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ: ВІД ІДЕЇ ДО ВІЗУАЛЬНОГО ОБРАЗУ

Сучасний графічний дизайн поєднує естетичні та комунікативні функції, а композиція є ключовим інструментом організації візуального простору. Актуальність дослідження обумовлена зростанням значення візуальної комунікації в сучасному медіа-просторі, де композиція виступає ключовим інструментом організації візуального простору та передачі інформації.

Метою дослідження є визначення ефективних композиційних прийомів, які забезпечують гармонійне поєднання естетики та функціональності. Для досягнення поставленої мети було визначено ряд завдань: проаналізувати теоретичні основи композиції та сучасні тенденції у графічному дизайні, розробити серію експериментальних макетів із різними композиційними прийомами, провести апробацію макетів на вибірці користувачів та оцінити їх сприйняття, а також виявити композиційні рішення, що забезпечують найкращу гармонію, читаємість та емоційний ефект. У дослідженні застосовувалися теоретичний аналіз літератури з графічного дизайну та композиції, практичне моделювання макетів із використанням різних принципів композиції – балансу, контрасту, ритму, пропорцій, а також

соціологічний метод, зокрема опитування та тестування на вибірці користувачів, що дозволило оцінити сприйняття композиційних макетів і провести порівняльний аналіз результатів.

Спостерігається великий вплив цифрових технологій, дизайн стає доступнішим завдяки різноманітним інструментам і платформам. Не існує єдиного, остаточного канону принципів графічного дизайну. Їх перелік змінюється залежно від теоретичної школи чи автора. Проте існує професійний консенсус щодо ядра фундаментальних правил, що структурують візуальну комунікацію. Серед найчастіше згадуваних – контраст, повторення, вирівнювання, близькість, баланс, ієрархія, використання білого простору та пропорції [3]. Сьогодні можна створити будь-який дизайн або створити ілюстрацію, використовуючи штучний інтелект, навіть без потреби взаємодіяти з професійним дизайнером. Однак самі дизайнери відчувають певну супротивність цим тенденціям і прагнуть створювати унікальні, виразні рішення, які враховують сучасні тенденції в ілюстративному оформленні видань. Цифрові технології мають залишатися інструментом для втілення таких ідей [1, с. 25].

На думку Зайцевої В.І., Кузьменко Г.В., Буйгашевої А.Б. створення неповторних композицій комплексного оформлення книги полягає у тісному зв'язку стилістики шрифтового оформлення і ілюстрацій [2, с. 103].

У рамках дослідження було розроблено п'ять макетів постерів із різними композиційними підходами: симетрична композиція з класичним балансом, асиметрична композиція з акцентом на головний елемент, мінімалістична композиція з обмеженою палітрою кольорів, динамічна композиція з ритмічним повторенням елементів та композиція з грою пропорцій і масштабів для створення експресивності. Опитування показало, що асиметрична та динамічна композиції отримали найбільшу позитивну оцінку користувачів, оскільки забезпечували легкість сприйняття та привертати увагу. Мінімалістичні макети були зрозумілі більшості респондентів, проте деякі відзначили недостатню виразність. Симетричні композиції створювали відчуття стабільності та гармонії, але менш ефективно фокусували увагу, тоді як макети з варіаціями масштабів і пропорцій викликали високий емоційний ефект, проте іноді сприймалися як перевантажені.

Результати дослідження підтвердили, що сучасні композиційні рішення повинні враховувати поєднання естетики та функціональності, керування увагою через контраст і ієрархію, а також адаптивність під різні формати і платформи. Апробаційне дослідження дозволило визначити оптимальні композиційні прийоми для створення гармонійного та ефективного візуального образу, що можуть бути використані при розробці постерів, бренд-ідентити та цифрових продуктів. Таким чином, композиційні

рішення у сучасному графічному дизайні відіграють ключову роль у формуванні емоційного та естетичного сприйняття, забезпечуючи успішну комунікацію і максимальну залученість аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Лотошинська Н. Д. Композиційні засоби та прийоми у сучасному графічному дизайні друкарських видань. Квалілогія книги. 2023. № 1 (43). С. 23–31. URL: <https://kk.uad.lviv.ua/wp-content/uploads/2024/04/1-23-24-31.pdf> (дата звернення: 07.03.2026).
2. Зайцева В. І., Кузьменко Г. В., Буйгашева А. Особливості графічно шрифтових композицій А. Базилевича як приклад художнього оформлення обкладинок видань. Український мистецтвознавчий дискурс. 2025. № 2. С. 88–97. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/54281> (дата звернення: 07.03.2026).
3. Principles of composition in graphic design. FOROALFA. 2025. URL: <https://foroalfa.org/en/topics/principles-of-graphic-design> (дата звернення: 07.03.2026).